

Tlač a informácie

Súdny dvor Európskej únie
TLAČOVÉ KOMUNIKÉ č. 31/22
V Luxemburgu 22. februára 2022

Rozsudok vo veci C-430/21
RS (Účinok rozsudkov Ústavného súdu)

Právo Únie bráni vnútroštátnemu predpisu, podľa ktorého vnútroštátne sudy nie sú oprávnené skúmať súlad s právom Únie vnútroštátnej právnej úpravy, ktorá je podľa rozhodnutia Ústavného súdu členského štátu v súlade s ústavou

Uplatnenie takéhoto právneho predpisu by porušilo zásadu prednosti práva Únie a účinnosť mechanizmu návrhu na začatie prejudiciálneho konania

Súdny dvor má rozhodnúť o zásade nezávislosti sudcov upravenej v článku 19 ods. 1 druhom pododseku ZEÚ v spojení najmä so zásadou prednosti práva Únie v kontexte, v ktorom všeobecný súd členského štátu nie je podľa vnútroštátneho práva oprávnený skúmať súlad s právom Únie vnútroštátnej právnej úpravy, o ktorej súlade s ústavou rozhodol Ústavný súd tohto členského štátu, a vnútroštátnemu sudcovi hrozí disciplinárne konanie a disciplinárne sankcie, pokiaľ takéto skúmanie vykoná.

V prejednávanej veci bol RS odsúdený v trestnom konaní v Rumunsku. Jeho manželka teda podala trestné oznámenie okrem iného proti viacerým predstaviteľom justície za trestné činy, ktorých sa údajne dopustili v rámci uvedeného trestného konania. Následne RS podal na Curtea de Apel Craiova (Odvolací súd Craiova, Rumunsko) sťažnosť, ktorou vytýkal prietahy v trestných konaniach začatých po tomto oznámení.

Odvolací súd Craiova sa domnieva, že na to, aby rozhodol o tejto sťažnosti, je potrebné posúdiť, či je v súlade s právom Únie¹ vnútroštátna právna úprava, ktorou sa zriadil špecializovaný odbor prokuratúry poverenej vyšetrowaním trestných činov v rámci justície – takéto vyšetrowanie začalo vo veci samej. Vzhľadom na nález Curtea Constituțională (Ústavný súd, Rumunsko)², vydaný po rozsudku Súdneho dvora vo veci Asociația „Forumul Judecătorilor din România“ a i.³, však Odvolací súd Craiova nie je podľa vnútroštátneho práva oprávnený vykonať takéto preskúmanie súladu. Ústavný súd totiž vo svojom rozsudku zamietol ako nedôvodnú námietku rozporu s ústavou vznesenú voči viacerým ustanoveniam tejto právnej úpravy, pričom zdôraznil, že pokiaľ konštatuje súlad vnútroštátnej právnej úpravy s ustanovením ústavy, ktoré vyžaduje dodržiavanie zásady prednosti práva Únie,⁴ všeobecný súd nie je oprávnený skúmať súlad tejto vnútroštátnej právnej úpravy s právom Únie.

V tomto kontexte Odvolací súd Craiova rozhodol obrátiť sa na Súdny dvor, aby mu v podstate objasnil, či právo Únie bráni tomu, aby vnútroštátny všeobecný súd nemal právo preskúmať súlad právnej úpravy s právom Únie za takých okolností, o aké ide vo veci samej, a v ktorej sa proti sudcom zasadačujúcim v takomto súde môžu uplatniť disciplinárne sankcie z dôvodu vykonania takéhoto preskúmania.

¹ Konkrétne článok 19 ods. 1 druhý pododsek ZEÚ a príloha rozhodnutia Komisie 2006/928/ES z 13. decembra 2006, ktorým sa zriaďuje mechanizmus na zaistenie spolupráce a overovania pokroku v Rumunsku na účely osobitných referenčných kritérií v oblastiach reformy súdnictva a boja proti korupcii (Ú. v. EÚ L 354, 2006, s. 56).

² Rozsudok č. 390/2021 z 8. júna 2021.

³ Rozsudok z 18. mája 2021, Asociația „Forumul Judecătorilor din România“ v spojených veciach [C-83/19](#), [C-127/19](#), [C-195/19](#), [C-291/19](#), [C-355/19](#) a [C-397/19](#) (pozri aj TK č. [82/21](#)), v ktorom Súdny dvor okrem iného rozhodol, že právna úprava dotknutá vo veci samej je v rozpore s právom Únie, ak vytvorenie takéhoto špecializovaného odboru nie je odôvodnené objektívnymi a skutočnými požiadavkami súvisiacimi s riadnym výkonom spravodlivosti a nie je spojené s osobitými zárukami stanovenými Súdnym dvorom (pozri bod 5 výroku tohto rozsudku).

⁴ Vo svojom rozsudku č. 390/2021 Ústavný súd rozhodol, že právna úprava dotknutá vo veci samej je v súlade s článkom 148 Constituția României (rumunská ústava).

Súdny dvor (veľká komora) rozhodol, že takáto vnútroštátna právna úprava alebo prax je v rozpore s právom Únie.⁵

Posúdenie Súdnym dvorom

Na úvod Súdny dvor konštatuje, že článok 19 ods. 1 druhý pododsek ZEÚ nebráni vnútroštátnej právnej úprave alebo praxi, ktorá stanovuje, že všeobecné súdy členského štátu sú podľa vnútroštátneho ústavného práva viazané rozhodnutím Ústavného súdu tohto členského štátu, ktorým sa rozhodlo o súlade vnútroštátnej právnej úpravy s ústavou uvedeného štátu, pod podmienkou, že vnútroštátne právo zaručuje nezávislosť tohto Ústavného súdu najmä od zákonodarnej a výkonnej moci. Neplatí to však v prípade, keď uplatnenie takejto právnej úpravy alebo takejto praxe vedie k zbaveniu týchto všeobecných súdov akejkoľvek právomoci posúdiť súlad s právom Únie vnútroštátnej právnej úpravy, o ktorej takýto Ústavný súd rozhodol, že je v súlade s vnútroštátnym ústavným ustanovením stanovujúcim prednosť práva Únie.

Ďalej Súdny dvor zdôrazňuje, že dodržiavanie povinnosti, ktorá zaväzuje vnútroštátny súd plne uplatňovať všetky ustanovenia práva Únie s priamym účinkom, je potrebné najmä na zaručenie rovnosti členských štátov pred Zmluvami, čo vylučuje možnosť uplatniť voči právnemu poriadku Únie jednostranné opatrenie akéhokoľvek druhu, a je vyjadrením zásady lojálnej spolupráce uvedenej v článku 4 ods. 3 ZEÚ, ktorá vyžaduje neuplatnenie akéhokoľvek vnútroštátneho ustanovenia, ktoré by prípadne bolo v rozpore s právom Únie, bez ohľadu na to, či bolo prijaté pred pravidlom práva Únie s priamym účinkom alebo po ňom.

V tejto súvislosti Súdny dvor pripomína, že na jednej strane už rozhodol, že predmetná právna úprava patrí do pôsobnosti rozhodnutia 2006/928⁶ a že v dôsledku toho musí dodržiavať požiadavky vyplývajúce z práva Únie, predovšetkým z článku 2 a článku 19 ods. 1 ZEÚ.⁷ Na druhej strane tak článok 19 ods. 1 druhý pododsek ZEÚ, ako aj osobitné referenčné kritériá v oblastiach reformy súdnictva a boja proti korupcii uvedené v prílohe rozhodnutia 2006/928 sú formulované jasne a presne a nie sú spojené so žiadnou podmienkou, takže majú priamy účinok.⁸ Z toho vyplýva, že ak nie je možný výklad vnútroštátnych ustanovení v súlade s uvedeným ustanovením alebo uvedenými cieľmi, musia rumunské všeobecné súdy z vlastnej iniciatívy upustiť od uplatnenia týchto vnútroštátnych ustanovení.

Z tohto hľadiska Súdny dvor poukazuje na to, že rumunské všeobecné súdy v zásade majú právomoc posúdiť súlad vnútroštátnych právnych ustanovení s týmito ustanoveniami práva Únie bez potreby obrátiť sa na tento účel na Ústavný súd. Táto právomoc im však neprináleží, ak Ústavný súd rozhodol, že tieto vnútroštátne právne ustanovenia sú v súlade s vnútroštátnym ústavným ustanovením stanovujúcim prednosť práva Únie, pretože dané súdy sú povinné zohľadniť takýto nález. Takýto vnútroštátny predpis alebo vnútroštátna prax by teda mohli znemožniť plnú účinnosť dotknutých noriem práva Únie, keď by všeobecnému súdu, ktorý má zaručiť uplatnenie práva Únie, bránili v samostatnom posúdení súladu týchto právnych ustanovení s týmto právom.

Navyše uplatnenie takéhoto vnútroštátneho predpisu alebo takejto vnútroštátnej praxe by ohrozovalo účinnosť spolupráce medzi Súdnym dvorom a vnútroštátnymi súdmi zavedenú mechanizmom návrhu na začatie prejudiciálneho konania tým, že by všeobecný súd rozhodujúci vo veci odrádzalo od podania návrhu na začatie prejudiciálneho konania Súdnemu dvoru s cieľom dosiahnuť súlad s nálezmi Ústavného súdu dotknutého členského štátu.

Súdny dvor zdôrazňuje, že tieto závery platia ešte viac v situácii, v ktorej nález Ústavného súdu dotknutého členského štátu odmieta vyhovieť rozsudku vydanému Súdnym dvorom v prejudiciálnom konaní, odvolávajúc sa najmä na ústavnú identitu tohto členského štátu a na

⁵ Z hľadiska článku 19 ods. 1 druhého pododseku ZEÚ v spojení s článkom 2 a článkom 4 ods. 2 a 3 ZEÚ, článku 267 ZFEÚ, ako aj zásady prednosti práva Únie.

⁶ Pozri poznámku pod čiarou 1, v ktorej je kompletný odkaz na rozhodnutie 2006/928.

⁷ Rozsudok Asociația „Forumul Judecătorilor din România“ a i., už citovaný, body 183 a 184.

⁸ Rozsudok Asociația „Forumul Judecătorilor din România“ a i., už citovaný, body 249 a 250, a rozsudok z 21. decembra 2021, Euro Box Promotion a i., [C-357/19](#), [C-379/19](#), [C-547/19](#), [C-811/19](#) a [C-840/19](#) (pozri aj TK č. [230/21](#)), bod 253.

úvahu, že Súdny dvor prekročil svoju právomoc. Súdny dvor poukazuje na to, že podľa článku 4 ods. 2 ZEÚ sa možno na neho obrátiť, aby overil, či povinnosť vyplývajúca z práva Únie neporušuje národnú identitu členského štátu. Naopak predmetom, ani účinkom tohto ustanovenia nie je povoliť Ústavnému súdu členského štátu, aby v rozpore s povinnosťami, ktoré mu vyplývajú z práva Únie, odmietol uplatniť normu práva Únie z dôvodu, že táto norma porušuje vnútroštátnym Ústavným súdom definovanú národnú identitu dotknutého členského štátu. Ak sa teda Ústavný súd členského štátu domnieva, že ustanovenie sekundárneho práva, tak ako ho vykladá Súdny dvor, porušuje povinnosť rešpektovať národnú identitu tohto členského štátu, musí predložiť Súdnemu dvoru návrh na začatie prejudiciálneho konania, aby Súdny dvor posúdil platnosť tohto ustanovenia z hľadiska článku 4 ods. 2 ZEÚ, pretože len Súdny dvor má právomoc vyhlásiť akt Únie za neplatný.

Okrem toho Súdny dvor uvádza, že vzhľadom na to, že má výlučnú právomoc poskytovať konečný výklad práva Únie, Ústavný súd členského štátu nemôže na základe vlastného výkladu ustanovení práva Únie platne rozhodnúť, že Súdny dvor vydal rozsudok nad rámec jemu zverenej právomoci a z tohto dôvodu odmietnuť, aby sa vyhovel rozsudku vydanému Súdnym dvorom v prejudiciálnom konaní.

Okrem toho na základe svojej skoršej judikatúry⁹ Súdny dvor spresňuje, že článok 2 a článok 19 ods. 1 druhý pododsek ZEÚ bránia takej vnútroštátnej právnej úprave alebo praxi, ktoré umožňujú disciplinárne stíhanie vnútroštátneho sudcu z dôvodu akéhokoľvek nerešpektovania nálezov vnútroštátneho Ústavného súdu a najmä za odmietnutie uplatniť nález Ústavného súdu, ktorým odmietol vyhovieť rozsudku Súdnemu dvoru vydanému v prejudiciálnom konaní.

UPOZORNENIE: Návrh na začatie prejudiciálneho konania umožňuje súdom členských štátov v rámci sporu, ktorý rozhodujú, položiť Súdnemu dvoru otázky o výklade práva Únie alebo o platnosti aktu práva Únie. Súdny dvor nerozhoduje vnútroštátny spor. Vnútroštátnemu súdu prináleží, aby rozhodol právnu vec v súlade s rozhodnutím Súdnemu dvoru. Týmto rozhodnutím sú rovnako viazané ostatné vnútroštátne súdne orgány, na ktoré bol podaný návrh s podobným problémom.

Neoficiálny dokument pre potreby médií, ktorý nezaväzuje Súdny dvor.

[Úplné znenie](#) rozsudku sa uverejňuje na internetovej stránke CURIA v deň vyhlásenia rozsudku.

Kontaktná osoba pre tlač: Balázs Lehóczki ☎ (+352) 4303 5499

Obrazový záznam z vyhlásenia rozsudku je k dispozícii na „[Europe by Satellite](#)“ ☎ (+32) 2 2964106.

⁹ Rozsudok Euro Box Promotion a i., už citovaný.